

บันทึก

เรื่อง บำนาญพิเศษของนายสวัสดิ์ ขำเพชร

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๔๐๓/๓๔๐๖ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๑๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า กระทรวงการคลังขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับเรื่องบำนาญพิเศษของนายสวัสดิ์ ขำเพชร ซึ่งปรากฏความละเอียดดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ขอให้กระทรวงการคลังส่งจ่ายเงินบำนาญให้แก่ นายสวัสดิ์ ขำเพชร ซึ่งออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๓ แต่ปรากฏว่า เดิม นายสวัสดิ์ ขำเพชร รับราชการเป็นทหารอากาศมียศเป็นจ่าอากาศเอก รับเงินเดือนเดือนสุดท้าย ๕๐ บาท ออกจากราชการทางกองทัพอากาศเนื่องจากได้รับอันตรายจนพิการทุพพลภาพ (หูหนวกทั้งสองข้าง) เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๓ ได้รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพเป็นเงินเดือนละ ๓๘ บาท ๑๘ ๑/๖ สตางค์ (แยกเป็นบำนาญปกติ ๖ บาท ๓๖ ๑/๓ สตางค์ และบำนาญพิเศษ ๓๑ บาท ๘๑ ๕/๖ สตางค์) ต่อมาได้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งครูโรงเรียนประชาบาลวังไคร้ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๙ ได้รับเงินเดือนเดือนละ ๑๔ บาท โดยในขณะนั้นครูประชาบาลมิได้มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน แต่ต่อมาได้มีการยกฐานะขึ้นเป็นข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๑ ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๑ เป็นต้นมา ระหว่างที่กลับเข้ารับราชการใหม่นี้ นายสวัสดิ์ ขำเพชร ได้รับทั้งเงินเดือนและบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพควบกันไป และเมื่อเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญปกติสูงกว่าเงินเดือนเดิมแล้ว ก็มีได้ลดหรืองดบำนาญปกติไว้ตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ จนถึงวันก่อนออกจากราชการคราวหลังนี้ เป็นเหตุให้รับบำนาญปกติเกินไปเป็นเงิน ๑๑,๑๓๔ บาท ๑๖ สตางค์ จึงมีปัญหว่าเงินบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพที่นายสวัสดิ์ ขำเพชร รับอยู่นั้นมีส่วนหนึ่งเป็นบำนาญปกติ ซึ่งเมื่อนายสวัสดิ์ ขำเพชร กลับเข้ารับราชการใหม่จะต้องถูกควบคุมบำนาญตามบทบัญญัติมาตรา ๓๕ หรือไม่

กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมี (๑) มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งให้สิทธิเป็นพิเศษแก่ข้าราชการที่ได้รับบำนาญปกติได้ แม้เมื่อออกจากราชการยังมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึง ๑๐ ปีบริบูรณ์ และ (๒) ผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ ที่ใช้ในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๒ น่าจะหมายความว่าผู้ที่ได้รับทั้งบำนาญปกติ

และบำนาญพิเศษควบกันได้ เพราะต่อมาใช้คำว่า บำนาญรายเดือน ซึ่งเป็นคำที่ใช้รวมเรียก บำนาญปกติและบำนาญพิเศษ และบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพตามมาตรา ๔๙ ก็คือ บำนาญพิเศษตามมาตรา ๓๗ ซึ่งบัญญัติว่า ข้าราชการผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการ หรือเจ็บป่วย จนถึงทุพพลภาพเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตาม หน้าที่ ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญปกติกับทั้งบำนาญพิเศษด้วย ดังนั้น บำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ จึงมีทั้งบำนาญปกติกับบำนาญพิเศษซึ่งเป็นคนละจำนวน

กระทรวงการคลังจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยว่า

(๑) ผู้ที่รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ ถ้าภายหลังกลับมามีฐานะเป็น ข้าราชการจะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษควบกับเงินเดือนหรือไม่

(๒) ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ผู้รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพมีสิทธิได้รับบำนาญปกติอยู่ด้วย แต่เดิมมา กระทรวงการคลังเคยรวมบำนาญปกติกับบำนาญพิเศษเข้าด้วยกันแล้วนับเป็นบำนาญพิเศษเหตุ ทุพพลภาพ แต่เมื่อได้ทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่งแล้วเห็นว่า น่าจะแยกเป็นบำนาญปกติยอดหนึ่ง บำนาญพิเศษอีกยอดหนึ่งแต่เมื่อแยกแล้วมีปัญหาว่า

(ก) เมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่จะมีสิทธิได้รับส่วนที่เป็นบำนาญพิเศษ หรือไม่

(ข) เมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่ส่วนที่เป็นบำนาญปกติจะถูกควบคุมตาม มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหา ของกระทรวงการคลังแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ มาตรา ๓๗^๑ บัญญัติแยกบำนาญปกติออกจากบำนาญพิเศษโดยชัดแจ้ง ดังจะเห็นได้จากความที่ว่า “ให้ผู้นั้น (ซึ่งหมายถึงข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด) ได้รับบำนาญปกติกับทั้งได้รับบำนาญพิเศษด้วย และมาตรา ๔๐^๒ ก็ บัญญัติชัดแจ้งให้ผู้ที่ได้รับอันตรายถึงทุพพลภาพ “...แม้จะยังไม่มีสิทธิรับบำนาญปกติ ก็ให้ได้รับ บำนาญปกติได้.... บวกกับบำนาญพิเศษด้วย” บำนาญปกติกับบำนาญพิเศษจึงเป็นเงินคนละ

^๑ มาตรา ๓๗ ข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการ เสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอดหรือได้รับการ ป่วยเจ็บ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้วและแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะรับราชการต่อไปได้ อีกเลย ทั้งนี้ เพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ให้ผู้นั้นได้รับ บำนาญปกติกับทั้งได้รับบำนาญพิเศษด้วย เว้นแต่การได้รับอันตราย ได้รับการป่วยเจ็บ หรือการถูกประทุษร้าย นั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

^๒ มาตรา ๔๐ ผู้ได้รับอันตรายถึงทุพพลภาพดังกล่าวในมาตรา ๓๗ แม้จะยังไม่มีสิทธิรับ บำนาญปกติ ก็ให้ได้รับบำนาญปกติได้ คิดตามอัตราที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ บวกกับบำนาญพิเศษด้วย

จำนวนการคำนวณบำนาญปกติเป็นไปตามมาตรา ๓๒^๓ แต่การคำนวณบำนาญพิเศษเป็นไปตามมาตรา ๓๔^๔ ส่วนการควบคุมบำนาญของผู้รับบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่นั้นเป็นไปตามมาตรา ๓๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งบัญญัติควบคุมเฉพาะกรณี “ข้าราชการผู้ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญปกติ” ไม่ควบคุมผู้ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญพิเศษ

^๓ มาตรา ๓๒ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญให้กระทำได้ดังนี้

(๑) สำหรับบำเหน็จ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

(๒) สำหรับบำนาญ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการดังนี้

(ก) สำหรับทหารและตำรวจ ให้แบ่งเป็นห้าสิบส่วนคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

(ข) สำหรับข้าราชการพลเรือนที่รับราชการโดยรับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน และไม่เคยออกจากราชการตลอดเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ให้แบ่งเป็นห้าสิบส่วน คูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

(ค) สำหรับข้าราชการพลเรือน นอกจากที่กล่าวใน (ก) และ (ข) ให้แบ่งเป็นห้าสิบห้าส่วน คูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

^๔ มาตรา ๓๔ การคำนวณบำนาญพิเศษให้เจ้ากระทรวงเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่เหตุการณ์ ประกอบกับความพิการและทุพพลภาพของผู้นั้น ตามอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ในยามปกติ มีอัตราตั้งแต่ห้าในห้าสิบส่วนจนถึงยี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศ หรือต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ขุด ทำลาย ทำ หรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิกซ์ ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๓) เวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราตั้งแต่สามสิบในห้าสิบส่วนจนถึงสามสิบห้าในห้าสิบส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้าย ในกรณีที่ไม่ได้รับอันตรายให้ถืออัตราเงินเดือนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้าย

^๕ มาตรา ๓๕ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสาม (ง) และ (จ) ข้าราชการผู้ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญปกติแล้ว ภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะที่เข้ารับราชการครั้งใหม่ น้อยกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อก่อนออกจากราชการจะขอรับบำนาญรวมกันไปด้วยก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนรวมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องลดบำนาญลงในระหว่างที่รับราชการครั้งหลังจนเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม ถ้าเงินเดือนใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิม ก็ให้คงบำนาญในระหว่างนั้น เมื่อออกจากราชการตอนหลังให้คำนวณบำนาญโดยคิดเฉพาะจำนวนเงินเดือนที่ได้รับจริงในตอนใหม่ และเฉพาะเวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิม บำนาญในตอนหลังนี้จะเปลี่ยนเป็นขอรับบำเหน็จแทนก็ได้

การขอรับบำนาญรวมไปกับเงินเดือนตามวรรคก่อนนั้น ถ้าบำนาญรวมกับเงินเดือนใหม่ยังต่ำกว่าเงินเดือนเดิม แต่หากสูงกว่าอัตราเงินเดือนสูงสุดของข้าราชการประเภทที่กลับเข้ารับราชการใหม่ ก็ให้จ่ายได้รวมกันไม่เกินอัตราเงินเดือนสูงสุดของข้าราชการตามประเภทที่กลับเข้ารับราชการนั้น

ดังนั้น

(๑) ผู้ที่รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพอยู่ ถ้าภายหลังกลับมามีฐานะเป็นข้าราชการใหม่ ย่อมจะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษควบกับเงินเดือนใหม่ เนื่องจากมาตรา ๓๕ ที่กล่าวมาแล้ว ไม่ควบคุมผู้รับบำนาญพิเศษ และไม่มีบทบัญญัติอื่นตัดสิทธิดังกล่าว

(๒) บำนาญปกติกับบำนาญพิเศษเป็นเงินต่างยอดกัน ดังเห็นได้โดยชัดแจ้งตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๗ มาตรา ๔๐ ดังกล่าวแล้ว และมาตรา ๔๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

(ก) เมื่อผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพกลับเข้ารับราชการใหม่ ย่อมมีสิทธิได้รับส่วนที่เป็นบำนาญพิเศษตาม (๑)

(ข) เมื่อเข้ารับราชการใหม่ ส่วนที่เป็นบำนาญปกติย่อมจะถูกควบคุมตามมาตรา ๓๕ ไม่ว่าจะเป็นบำนาญปกติที่ได้รับตามมาตรา ๑๕^๗ หรือมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

(นายสมภพ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๑๕

^๖ มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ ผู้ได้รับบำนาญปกติอยู่ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติ หรือผู้ได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ ถึงแก่ความตาย ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดให้แก่บุคคลดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ เป็นจำนวนสามสิบเท่าของบำนาญรายเดือนที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับนั้น และให้จ่ายตามส่วนที่กำหนดในมาตรานั้น แต่บุตรซึ่งมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตายไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จตกทอด เว้นแต่กำลังศึกษาในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าและยังมีอายุไม่เกินยี่สิบหกปีบริบูรณ์ หรือเว้นแต่เป็นบุคคลที่พิการถึงทุพพลภาพ

^๗ มาตรา ๑๕ ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์ มีสิทธิได้บำเหน็จ

ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปมีสิทธิได้บำนาญ